

Behandelingsstrategieën

Evelien Dirks

ADHD

(Attention deficit hyperactivity disorder)

Een ontwikkelingsstoornis

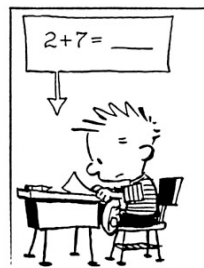
- Problemen met de concentratieperiode
- Problemen met de impulsbeheersing
- Problemen met de mate van beweeglijkheid

DSM IV

3 specifieke subtypes:

1. Aandachtszwakke subtype
2. Hyperactief-impulsieve subtype
3. Gecombineerde subtype

Moeite met impulsbeheersing

Deze vraag kan ik niet beantwoorden want hij dwist in tegen mijn gods-dienstige aertviging.

**Kunnen reactie niet onderdrukken
Kunnen niet op beurt wachten**

Diagnostiek

- Diagnostisch interview
- Gedragsbeoordelingsschalen
- Gedragsobservaties
- Psychologisch onderzoek

Vragenlijst voor gedragsproblemen bij kinderen (VvGK)

- Praat aan een stuk door
- Is vaak boos en verontwaardigd
- Is vaak in de weer of draaft maar door
- Ergert vaak met opzet anderen
- Lijkt niet te luisteren als hij/zij direct wordt aangesproken
- Valt anderen in de rede of dringt zich vaak op

ADHD-Vragenlijst AVL

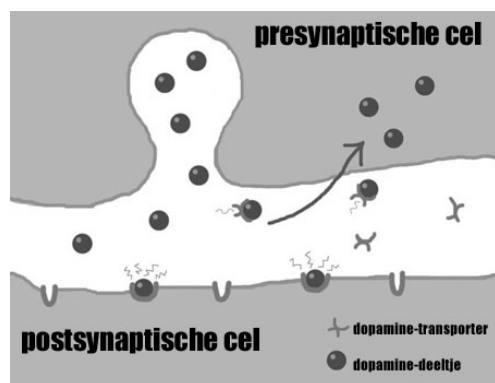
- Wordt gemakkelijk afgeleid
- Praat aan een stuk door
- Heeft moeite om rustig te spelen
- Is vergeetachtig
- Heeft moeite met blijven zitten als dat nodig is
- Heeft moeite met het organiseren van activiteiten en taken

Behandelingsvormen

- Medicamenteuze behandeling
- Gedragstherapie
- Combinatie van beide

Medicamenteuze behandeling

- Methylfenidaat (Ritalin)
- Dexamfetamine

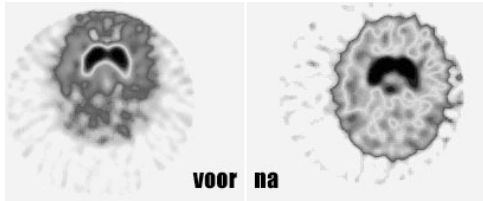

Methylfenidaat (Ritalin)

- Krachtige korte- termijn effecten
- Effecten op cognitief, motorisch en sociaal vlak
- Meer verbeteringen t.a.v. van het gedrag dan t.a.v. de concentratie

Methylfenidaat (Ritalin)

Bijwerkingen:
Verminderde eetlust
Verhoogde hartslag
Slapeloosheid
Zenuwtrekkingen

Meta-analyse Kavale

Meta-analyse naar de effecten van psychostimulantia bij de behandeling van hyperactiviteit.

135 studies

Gegevens

- 5300 proefpersonen
- Gemiddelde leeftijd 8.75 jaar
- Gemiddelde medicatie duur is 18 weken

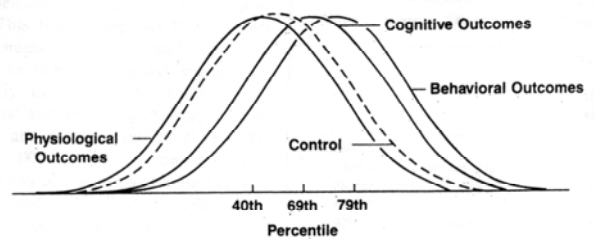
Uitkomstmaten

- Gedragsmatige maten
- Cognitieve maten
- Fysiologische maten

Cognitieve maten

- Intelligentie
- Leesvaardigheid
- Rekenvaardigheid
- Geheugen

Effectiviteit van psychostimulantia

Methylfenidaat (Ritalin)

effect op leerprestaties

- Effecten op taakgedrag en productiviteit
- Enkele effecten op benoemingsnelheid
- Geen effect op leesnauwkeurigheid of leessnelheid

ADHD Evellen Dirks 7april 2004

20

Gedragstherapie

- Gedragstherapie met de ouders
- Cognitieve gedragstherapie met het kind
- Gedragstherapie op school

ADHD Evellen Dirks 7april 2004

21

Gedragstherapie met de ouders

Doel:

- positiever en consistentere te leren reageren op het probleemgedrag van hun kind
- te leren de omgeving van hun kind zodanig te beïnvloeden dat de kans op druk en impulsief gedrag vermindert

ADHD Evellen Dirks 7april 2004

22

(Cognitieve) gedragstherapie met het kind

- Het kind leren zijn gedrag te beheersen en te sturen
- Het leren oplossen van problemen thuis en op school

ADHD Evellen Dirks 7april 2004

23

(Cognitieve) gedragstherapie met het kind

- Zelfmonitoring procedures
- Zelfevaluatie
- zelfbekrachtiging

ADHD Evellen Dirks 7april 2004

24

Samen met Joep Loep speuren naar sporen

- Leren de aandacht te richten
- Leren ontspannen
- Leren regels ontdekken
- Leren denken in denkstappen
- Sociale vaardigheden leren
- Leren kijken naar wat je doet en het gevolg daarvan

Groepstraining voor ouders

- Psycho-educatie over ADHD
- Structureren
- Kijken naar gedrag
- Gewenst gedrag aanmoedigen
- Gewenst gedrag aanleren
- Negatief gedrag doen afnemen
- Time-out
- Voorkomen van gedragsproblemen buitenshuis
- Psycho-educatie voor direct betrokkenen
- Terugkomavond

Remweg

- Wat moet ik doen?
(probleemoriëntatie en probleemdefinitie)
- Hoe kan ik het doen?
(bedenken van een oplossingsstrategie)
- Gebruik ik mijn plan?
(uitvoeren van een oplossingsstrategie)
- Hoe heb ik het gedaan?
(evaluatie van het denken en handelen)

Gedragstherapie op school

- Het structureren van schooltaken en de klas
- Klassenmanagement
- Beïnvloeden gedrag

Elementen van effectief onderwijs aan adhd kinderen

- Verhogen aantrekkelijkheid van taak en interesse
- Lange opdrachten opdelen in korte stukken
- Aanbieden van materiaal in verschillende modaliteiten
- Moeilijke taken in de ochtenduren
- Geven van korte instructies
- Organisatie in de klas

Elementen van de leerkrachtbegeleiding

- Klassenregels en structuur
- Duidelijke instructies
- Snelle en frequente feedback
- Regels en structuur voor het individuele kind
- Puntensysteem met beloningen
- Dagelijks rapportage kaart
- Procedures om sociale afwijzing te voorkomen/verminderen

Effectiviteit gedragstherapie

- Gedrag na behandeling niet genormaliseerd
- Een aantal kinderen geen vooruitgang
- Effecten relatief van korte duur
- Weinig generalisatie

Combinatie van gedragstherapie & medicamenten

- Veel gekozen behandelingsstrategie
- Meer effectief dan afzonderlijke behandelingen

Multimodal Treatment Study for ADHD (MTA)

- Grootschalige effectonderzoek
- 579 kinderen (7 tot 10 jaar)
- 4 behandelingsmodaliteiten
- Korte en lange termijn effectiviteit

Behandelcondities

1. Multimodale gedragstherapie
2. Medicatie met psychostimulantia
3. Combinatiebehandeling
4. Controle groep (care as usual)

Uitkomstmaten

1. Adhd symptomen
2. Symptomen van oppositioneel en antisociaal gedrag
3. Internaliserende symptomen
4. Ouder-kind relatie
5. Omgang met leeftijdgenoten
6. Schoolprestaties

Resultaten (1)

Medicatie is superieur aan gedragstherapie

Resultaten (2)

- Alle vier de groepen boeken vooruitgang
- De combinatiebehandeling bleek op geen van de maten significant betere resultaten te geven dan medicatie alleen
- Medicatie bleek op vier maten effectiever te zijn dan gedragstherapie

ADHD Evellen Dirks 7april 2004

37

Kanttekeningen MTA

- Meetmoment
- Samenstelling steekproef
- Begeleidingscomponent bij medicatie

ADHD Evellen Dirks 7april 2004

38